

werkplaats 26

jaargang 16 | december 2018

bouwen aan de gemeenschap

ABCD

Verbinden en samenwerken
Focus on strong, not on wrong

vrijwilligers vertellen

"Fijn om als buurtverbinder
mensen op weg te helpen
in hun eigen wijk"

wijkontwikkeling 2.0

Samen werken aan
actieve betrokken buurten

colofon

Werkplaats voor de leefomgeving is een uitgave van KNHM foundation.

www.knhm.nl
info@knhm.nl

Redactieadres:
KNHM foundation
Postbus 33
6800 LE Arnhem

Redactie: Frank van Bussel, Pieter Rozema, Eric Hendriks
Coördinatie en eindredactie: Frederieke de Vries
Met dank aan: Jeroen van der Spek, Karin Wesselink, Arghje de Sitter, Els Wiegant, John Voermans, Wil Groenhuijsen, Erik van 't Hullenaar, Mariska Lokker
Vormgeving: Ana-Maria Marin – www.ammarin.nl
Concept: Frame Publishers
Foto omslag: VVB Fotografie John Voermans
Druk: Canon, Arnhem
Oplage: 12.500 exemplaren
ISSN: 1574-2083

Werkplaats voor de leefomgeving wordt uitgegeven rondom een actueel thema. Dit nummer staat in het teken van de waarderende wijkopbouw en is uitgebracht in samenwerking met mijnbuurtje.nl.

De verantwoordelijkheid van de teksten berust bij de auteurs. De inhoud van deze Werkplaats voor de leefomgeving kan geheel of gedeeltelijk worden overgenomen indien de bron vermeld wordt en de redactie daar toestemming voor geeft.

voorwoord

Focus on strong, not on wrong

Zoals je misschien is opgevallen, heeft Werkplaats een nieuw jasje gekregen. Soms is het nou eenmaal tijd voor verandering, voor iets nieuws, voor een opfrisser. Als we kijken naar onze samenleving, zien we dat die bijvoorbeeld steeds meer verandert in een netwerksamenleving.

Een moderne manier van samenleven met een infrastructuur van sociale en media-netwerken, zoals internet, die deze samenleving op alle niveaus organiseert. Dit betekent dat de kennis en expertise niet meer exclusief bij instanties als de overheid en de professionals liggen, maar breed verspreid zijn over de hele maatschappij. Dat verandert de rol en de taken van de overheid: ze moeten meer samenwerken met burgers en burgerinitiatieven die de lokale samenleving vooruit willen helpen. Maar die veranderende rol vraagt net zoveel van inwoners. Want, wat willen we zelf organiseren? En hoe doen we dat dan?

Een van de antwoorden is via de Asset Based Community Development (ABCD)-aanpak. De basis van duurzame community building is uitgaan van wat mensen wél kunnen: **Focus on strong, not on wrong**. Samen maak je zichtbaar wat er in de buurt aanwezig is: verborgen krachten, talenten, kennis en bronnen. Zo wordt er van binnenuit gewerkt aan een in economisch, cultureel en sociaal opzicht leefbare buurt. Er zijn geen regels, geen stappen en geen foute keuzes. Iedereen mag meedoen en bij voorkeur maken we er een feestje van.

In deze Werkplaats verkennen we die wereld van ABCD, van de waarderende wijkontwikkeling. We spreken met inwoners die die verbinding in hun buurt hebben gemaakt. Wijken die zijn opgebloeid door uit te gaan van eigen kracht. Buurtverbinders die helpen alle mooie dingen zichtbaar te maken in de buurt. Professionals die op hun eigen manier vorm geven aan die waarderende wijkontwikkeling. Zoals de partner van deze Werkplaats, mijnbuurtje.nl, die gemeenten in de samenwerking met inwoners begeleidt. Want een waarderende wijkontwikkeling vergt nogal wat omdenken, vooral binnen het vaak strakkere stramien van de overheid. In deze Werkplaats ook een gemeente die durft om te denken, die de regie bij de bewoners laat als het gaat om hun eigen wijk.

Zoals ik al zei, Werkplaats zit dan wel in een nieuw jasje maar heeft dezelfde vertrouwde inhoud: kennis, inspiratie, tips en mooie verhalen voor actieve, ondernemende mensen. Want voor KNHM blijft dat vooral van belang. Actieve burgers op weg helpen hun ideeën en dromen voor hun omgeving waar te maken. Op eigen kracht, uit eigen initiatief. Er zit namelijk zoveel potentie en kwaliteit in mensen, buurten en gemeenschappen zelf. **Focus on strong, not on wrong!**

Annemarie Jorritsma
Voorzitter KNHM foundation

04

VISIE:
WIJKONTWIKKELING VANUIT EIGEN KRACHT
“Elke bewoner heeft wat te bieden”

08

Project: KENHEM EDE

10

Bouwen aan de gemeenschap

12

SAMENWERKING TUSSEN GEMEENTE
EN INWONERS
“We krijgen alle vertrouwen van de wethouder”

14

MIJNBUURTJE.NL
Uit de hand gelopen inwonersinitiatief
nu actief in 47 gemeenten

16

Project: SPIJKERKWARTIER ANHEM

18

ABCD

20

ABCD, ZO DOE JE MEE
Community builders vertellen

23

Kort

24

Buurtverbinders aan het woord

26

STADMAKER FLOOR ZIEGLER
“Het is allemaal niet zo ingewikkeld”

29

Zelf aan de slag met ABCD

30

ABCD in het buitenland

32

Project: PUURPAPENDRECHT

34

We doen het samen! Festival

35

Meer weten?

36

Toen en nu

Wijkontwikkeling vanuit eigen kracht ‘Elke bewoner heeft wat te bieden’

De buurt is meer dan ooit de spil van de samenleving. Maar hoe verander je een buurt met weinig sociale samenhang in een buurt waar bewoners elkaar gemakkelijk weten te vinden? Werkplaats sprak met **Cormac Russell**, expert op het gebied van bottom-up wijkontwikkeling, KNHM-directeur **Frank van Bussel** en **Eric Hendriks**, mede-oprichter van buurtaanpak en online platform **mijnbuurtje.nl**.

tekst: Jeroen van der Spek
fotografie: VVB Fotografie John Voermans

“Elke bewoner
heeft iets te
bieden”

Bottom-up wijkontwikkeling zit in de lift. Steeds meer bewonersgroepen herontdekken hun eigen buurt als centrum van maatschappelijke ontwikkeling. Waar komt alle aandacht voor de wijk 'ineens' vandaan?

Cormac Russell: “Ik denk dat steeds meer mensen zich realiseren hoe moeilijk het is om op landelijke schaal veranderingen door te voeren. De buurt is daarentegen een hele logische en mooie schaal voor verandering. Een buurt is klein genoeg om snel met andere mensen in contact te komen, maar groot genoeg om een gemeenschappelijke economie of cultuur te kunnen onderscheiden. Precies het niveau waarop je ontwikkelingen wil stimuleren die het individu net te boven gaan, maar hem of haar wel raken.”

Waarom zijn betrokken buurten zo belangrijk?

Frank van Bussel: “Een buurt valt of staat bij sociale verbondenheid. Zeker in een tijd waarin eenzaamheid een van de grootste problemen van onze samenleving is. In een wijk waar de bewoners regelmatig een praatje met elkaar maken, merk je eerder dat iemand zijn huis niet meer in- of uitkomt, en zijn bewoners sneller bereid om hulp te bieden aan een buurtgenoot die even wat extra zorg nodig heeft. Dat komt de leefbaarheid enorm ten goede.”

De overheid heeft de afgelopen decennia veel geïnvesteerd in de aanpak van probleemwijken. Wat heeft dat opgeleverd?

Eric Hendriks: “Onder de noemer Nationale Wijk aanpak heeft de overheid de afgelopen jaren veel zogeheten Vogelwijken of Prachtwijken aangepakt. Maar achteraf moet je constateren dat het geld met name in de aankleding van de wijk is gaan zitten. De straten en gebouwen hebben een facelift gekregen en overal in Nederland zijn prachtige wijkcentra gebouwd. Verder zijn er op veel plekken sociale wijkteams gecreëerd. Een prima individuele aanpak, maar de gemeenschap wordt er niet mee versterkt.”

Frank van Bussel: “Als je wil dat een wijk echt tot leven komt, zul je ook moet werken aan capacity building: het mobiliseren van de bewoners die het uiteindelijk met elkaar moeten doen, het vergroten van hun soft skills en het stimuleren van een gemeenschapsgevoel. Dat is echt iets wat van onderaf, in de wijk zelf, moet ontstaan.”

Een van de manieren om gemeenschapsvorming te stimuleren is Asset Based Community Development (ABCD).

Wat houdt ABCD in en waar komt het vandaan?

Eric Hendriks: “ABCD is in de jaren tachtig ontwikkeld door John McKnight, een professor uit de omgeving van Chicago. Samen met een aantal collega's is hij een groot aantal buurten in getrokken om gesprekken te voeren met buurtbewoners. Aan iedereen vroeg hij: 'Wat hebben inwoners in deze buurt samen gedaan om dingen te verbeteren?' Met de antwoorden heeft hij een aantal bouwstenen van productieve buurten in kaart gebracht, met als uitgangspunt: wat kunnen mensen zelf?”

Cormac Russell: “ABCD richt zich op datgene wat al in een wijk aanwezig is. Elke bewoner heeft iets te bieden en elke buurt herbergt een heel arsenaal aan assets: al dan niet verborgen hulpbronnen, zoals de talenten, passies en activiteiten van buurtbewoners, hun netwerken en de organisaties die in een buurt actief zijn. Door die assets met elkaar te verbinden, breng je mensen samen en stimuleer je het vormen van een gemeenschap.”

Cormac Russell, expert op het gebied van ABCD en bottom-up wijkontwikkeling

Eric Hendriks, medeoprichter van verbindende buurtaanpak en online platform mijnbuurtje.nl

Frank van Bussel, directeur KNHM foundation

“Het levert veel meer op om je op de kwaliteiten van een wijk en haar bewoners te richten, dan op hun tekortkomingen”

“Als het gaat om wijkontwikkeling moeten gemeenten veel meer de rol van facilitator vervullen”

Dat klinkt als hét recept voor leefbare wijken. Moeten alle gemeenten niet onmiddellijk aan de slag met een handboek ABCD?

Cormac Russell: “Die vraag suggereert dat ABCD een methode is, waarbij je stapsgewijs een aantal acties afvinkt en aan het einde van de rit een gegarandeerd resultaat boekt. Zo werkt het niet helemaal. ABCD is meer een beschrijving van wat mensen in hun omgeving doen. Op welke manier zijn bewoners in hun wijk actief en hoe verbinden ze zich met hun burens?”

Eric Hendriks: “Dat is wat mij betreft ook de grote kracht van ABCD: dat je met een waarderende, onderzoekende houding een buurt ingaat, niet met een van tevoren bedachte theorie. Je kijkt echt naar de vraag: wat werkt hier? Waar zit de energie van de buurt? En waar kunnen we die misschien een zetje geven?”

Een belangrijk principe van ABCD is: focus on what’s strong, not what’s wrong.

Cormac Russell: “Het levert veel meer op om je op de kwaliteiten van een wijk en haar bewoners te richten, dan op hun tekortkomingen. Niet alleen omdat je meer energie krijgt van een positieve benadering, maar omdat problemen in een buurt bijna altijd top-down worden opgelost. Met als gevolg dat de oplossingen niet echt in een buurt landen. Als je buurtbewoners benadert vanuit hun problemen, vergroot je hun afhankelijkheid en worden ze cliënten in een welzijnsprogramma. Als je uitgaat van hun kracht, stimuleer je juist gemeenschapsvorming en wederzijdse afhankelijkheid: de wetenschap dat je elkaar in een buurt nodig hebt om verder te komen.”

In ABCD is een belangrijke rol weggelegd voor de community builder. Oftewel de buurtverbinder. Is daarmee de opbouwwerker oude stijl weer terug?

Frank van Bussel: “Klassieke opbouwwerkers waren experts die van buitenaf werden ingeschakeld en aan een betere buurt werkten. Buurtverbinders zijn meestal speciaal opgeleide vrijwillige buurtbewoners - soms worden ze voor een deel door de gemeente betaald - die zich vooral richten op het sociale kapitaal in een wijk: het zichtbaar maken van alle mooie dingen die in een dorp of buurt gebeuren. Waarbij ze overigens ook een preventieve rol kunnen vervullen. Een buurtverbinder signaleert soms als eerste dat iemand met problemen rondloopt. Door daar tijd op in te spelen, kan een buurtverbinder een hoop ellende voorkomen.”

Wat is de rol van de overheid bij bottom-up wijkontwikkeling?

Eric Hendriks: “Dat is voor veel ambtenaren en bestuurders een enorme zoektocht. Ik heb bijeenkomsten meegemaakt waar zes ambtenaren aan tafel zaten met één inwoner die een idee had. De ambtenaren hadden van hun wethouder de instructie gekregen om het initiatief helemaal bij de burgers te laten. Met als gevolg dat de bewoner die met een idee kwam, als enige ook weer met een actielijst naar huis ging. Dat is een doorgeslagen vorm van niet overnemen. Als je echt dingen in een buurt wil veranderen, mag je als ambtenaar mensen ook wel wat meer faciliteren en inspireren. Bijvoorbeeld door aan inwoners te vragen: waar droom je van? En, hoe kan ik met je meedenken?”

Cormac Russell: “De overheid is van nature geneigd om burgers ‘service’ te verlenen, uitgaande van een hulpbehoefte. Daar is natuurlijk niets mis mee, maar als het gaat om wijkontwikkeling denk ik dat gemeenten veel meer de rol van facilitator moeten vervullen. Bijvoorbeeld door belemmeringen op het gebied van regelgeving weg te nemen. Of door echt op een gelijkwaardige manier met een buurt samen te werken.”

Wat kunnen organisaties als KNHM leren van ABCD?

Frank van Bussel: “ABCD kan ons helpen om nog meer van de kracht van mensen uit te gaan. Vaak kloppen bewoners bij ons aan met een droom die ze willen realiseren, maar waarvoor ze kennis, een netwerk of middelen tekort komen. Dan gaan wij heel hard aan de slag om die hulp van buitenaf voor ze te regelen. Dat is misschien niet altijd de beste reactie. ABCD stimuleert ons om eerst een gesprek te voeren over de vraag: wat kunnen jullie zelf, en waar wordt je echt blij van? Het is mooi als een groep bewoners zich hard maakt voor een mooi nieuw buurthuis of een speeltuin, maar misschien gaan er achter dat buurthuis wel andere wensen schuil: meer ontmoetingen in de wijk, minder eenzaamheid of een betere sfeer.”

Wat betekent bottom up buurtontwikkeling voor de steeds verder stijgende zorgkosten?

Cormac Russell: “Het gaat niet alleen om kosten, maar om een hele andere manier van hulpbronnen organiseren. Tot voor kort zetten we mensen met een vergelijkbare zorgbehoefte bij elkaar in zorginstellingen, zoals een verzorgings-tehuis. Maar daarmee ontnemen je hen hun onafhankelijkheid en hun vermogen om iets bij te dragen aan hun leefomgeving. Tegenwoordig zijn er steeds meer verzorgingstehuizen, waar naast ouderen ook studenten wonen. Dat vind ik echt een ABCD-oplossing: het verbinden van lokale middelen en behoeften, om daarmee een betere gemeenschap te bouwen.”

Eric Hendriks: “Buurten waar de bewoners nauwer bij elkaar betrokken zijn kunnen een substantiële bijdrage leveren aan het terugdringen van zorgkosten. Als mensen in een wijk met elkaar in verbinding staan, is de kans kleiner dat ze vereenzamen, gezondheidsklachten ontwikkelen of een beroep moeten doen op dure zorgvoorzieningen. Als je rekent dat de zorgkosten een steeds groter deel van het gemeentebudget bedragen, is dat een heel welkome ontwikkeling.”

“We moeten leren weer afhankelijk van elkaar te durven zijn”

De wijkcommunity KenHem bestaat sinds 2012 en is opgezet tegen de anonimiteit in de Edese Vinex-wijk Kernhem. Twee jaar geleden zegde **René Visser** uit Ede zijn hectische baan op om zich fulltime te wijden aan dit platform.

tekst Karin Wesselink
fotografie: VVB Fotografie John Voermans

“In onze wijk wonen een paar Eritrese families, met jonge kinderen. Wij regelden een taalmaatje voor een van hen en diezelfde jongen stond een paar maanden later mee te klussen tijdens een van onze activiteiten bij een andere buurtbewoner die wel wat hulp kon gebruiken. Zo zie je maar: niemand is alleen maar ‘kwetsbaar’ of alleen maar sterk. Je kunt altijd kijken naar wat iemand kan.”

Sinds René Visser community leider is, is er al veel veranderd. Er zijn ondertussen zo’n twintig verschillende KenHem-activiteiten, van voorlichtingsavonden over omgaan met verlies tot aan wekelijkse potjes zaalvoetbal in een sporthal. “Die heeft helaas geen kantine, maar het begin van een centrale ontmoetingsplek is er. Natuurlijk hopen we nog op een grand café, want zoals in bijna elke Vinex-wijk is die hier niet.” Er is een vaste kern van vijftig vrijwilligers en in het nieuwe winkelcentrum maken mensen steeds vaker een praatje met elkaar.

Sociale ecosysteem

Toch hoort hij nog steeds dat mensen hun buurman alleen kennen van naar elkaar zwaaien op de parkeerplaats. “Dat maakt het een stuk moeilijker om bij diezelfde buurman aan te kloppen als je vrouw in het ziekenhuis ligt en je wel wat hulp kunt gebruiken. Daarom is het ook zo belangrijk om elkaar te leren kennen. Als je wat meer

op elkaar leunt, dan versterk je het sociale ecosysteem en dat is goed voor iedereen en goed voor de wijk. We moeten weer leren afhankelijk van elkaar te durven zijn.”

Idealistische afslag

Visser werkte na zijn studie Industrieel Product Ontwerpen acht jaar als projectmanager bij de NS maar koos in 2016 voor een idealistische afslag en besloot van KenHem.nl zijn betaalde baan te maken. Voor hem voelde dat niet als een enorme carrière switch. “In beide gevallen kijk je naar de wereld om je heen. Daar haal je verschillende elementen uit en die breng je samen tot iets nieuws.” Het klinkt misschien wat zweverig, maar René is juist van de concrete ideeën. En dat blijkt prima samen te gaan met zijn vertrekpunt in de spiritualiteit.

Hij groeide op tussen mensen die soms wel twee keer op zondag naar de kerk

“Autonomie naar de wijk halen vergroot de betrokkenheid”

gingen. Toch kreeg hij de indruk dat een van de belangrijkste elementen van het geloof ontbrak: je omgeving dienen. Het geloof speelde mede daardoor lange tijd geen rol in zijn leven, maar inmiddels past hij sommige lessen weer toe in het dagelijks leven. “Bijvoorbeeld: ‘Als iemand een uurtje van je tijd vraagt, geef dan twee uur.’ Dat vind ik een prachtige levenshouding.”

Het verschil maken

Een van de missies is van Kernhem een zelfvoorzienende wijk te maken. Daarvoor is Visser flink in de bureaucratie regels en mogelijkheden gedoken. Dat er zo’n enorme ambtelijke hiërarchie is, daarvan had hij vooraf ‘geen benul’. Maar hij ziet er wel een uitdaging in. “Wat bijvoorbeeld een tendens wordt, is dat wijken meer het heft in eigen handen nemen, bijvoorbeeld via Right to Challenge. Een voorbeeld: de gemeente koopt groenonderhoud in. Stel nou dat dat contract bijna afloopt? Dan kun je als buurt voorstellen om dat zelf te gaan doen en het geld in iets anders steken. Zo haal je autonomie naar de wijk en dat vergroot de betrokkenheid van bewoners. De wijk gaat er steeds meer uit zien zoals de mensen zelf willen.” De wijkcommunity KenHem heeft al veel bereikt, maar het mooiste zijn de vriendschappen die zijn ontstaan. “Ik hoor nu zelfs wel eens dat verhuisplannen verdwijnen, omdat ze de wijk steeds leuker gaan vinden.” —

Auto delen en zonnepanelen

Sinds 2012 bestaat de wijkcommunity KenHem die is opgezet tegen de anonimiteit in de Edese Vinex-wijk Kernhem. Er zijn allerlei activiteiten om burens met elkaar in contact te brengen. Een ander einddoel is om de wijk zelfvoorzienend te maken. Een van de manieren is door collectieve zonnepanelen te plaatsen in de straten. En sinds kort is er een elektrische deelauto. Het plan is dat er over drie jaar een stuk of vijf staan. Zo verdient de wijk geld dat weer in andere projecten wordt gestoken. Ook zij gebruiken de aanpak van mijnbuurtje.nl.

www.kenhem.com

‘Een wijk bouwen is méér dan stenen stapelen’

Het opbouwen van een betrokken buurt is vooral een sociaal proces. Maar volgens vastgoedspecialist en makelaar Jurjen Westra kunnen ook projectontwikkelaars door hun manier van bouwen bijdragen aan de sociale cohesie. Een betoog aan de hand van zes stellingen.

tekst Jeroen van der Spek | beeld Istock

STELLING 4:

OM BEWONERS MET ELKAAR TE VERBINDEN HEB JE OOK OPENBARE ONTMOETINGSRUIMTE NODIG.

“Informeel ontmoetingsplekken, zoals een trapveldje of een buurttuin, zijn ontzettend belangrijk. Maar in binnenstedelijke ruimte is vaak een gebrek aan dat soort plekken. Dat betekent dat je op zoek moet naar creatieve oplossingen. Zoals verticaal tuinieren: groene wanden, die je tegen gevels van bestaande panden plaatst, of combineert met een bestaande geluidswal. Met zo’n groene wand tover je onaantrekkelijke plekken om tot groene ontmoetingsruimte, waar buurtbewoners zich bij betrokken voelen en waar ze graag komen.”

STELLING 5:

BIJ DE ONTWIKKELING VAN GROTERE WOONCOMPLEXEN KUNNEN GEMEENTEN EEN ACTIEVERE ROL VERVULLEN.

“Daar liggen echt grote kansen. Gemeenten zouden veel meer kunnen sturen in de manier waarop ze een pand of wijk ontwikkelen. Bijvoorbeeld door al in de omgevingsvergunning de eis op te nemen dat voor elk appartement in een gebouw een aantal vierkante meter aan gemeenschappelijke (ontmoetings) ruimte wordt gereserveerd. En bij een complex met een bepaald aantal huurwoningen kan een gemeente vooraf als verplichting stellen dat de ontwikkelaar of eigenaar een huurdersvereniging opricht. De praktijk leert dat zo’n vereniging vaak weer een opstapje vormt naar verdere contacten. Dan hebben bewoners al de drempel overwonnen dat ze bij hun buurman moeten aanbellen.”

STELLING 6:

BETROKKENHEID EN SOCIALE COHESIE CREËER JE NIET MET EEN BOUWPLAN. DIE MOETEN SPONTAAN ONTSTAAN.

“Je kunt dat proces natuurlijk best een zetje geven. Bijvoorbeeld door mensen via een buurtapp of een website bij elkaar te brengen. Of door aansluiting te zoeken bij thema’s waar iedereen mee bezig is. Zoals klimaatverandering en de overschakeling van aardgas op andere energiebronnen. In onze buurt hebben we onlangs een voorlichtingsavond over duurzame energievoorziening georganiseerd, waar bijna honderd mensen op af kwamen. En als je eenmaal aan de hand van zo’n thema mensen bij elkaar hebt gebracht, kun je weer andere onderwerpen op de agenda zetten, of gezamenlijke activiteiten ontplooiën: van de wandelingen door de buurt tot lokale voedselproductie.”

STELLING 1:

MET GEBOUWEN ALLEEN BOUW JE GEEN WOONWIJK.

“Misschien nog wel een woonwijk, maar geen gemeenschap. Terwijl dat belangrijker is dan ooit. De kerk heeft enorm aan belang ingeboet. Dat betekent dat je op zoek moet naar andere manieren om gemeenschapsvorming te stimuleren. Een ontwikkelaar van een huurcomplex kan bijvoorbeeld de aanzet geven tot de oprichting van een huurdersvereniging, zodat er meteen een sociale structuur is waarin bewoners actief zijn en je de kans verkleint dat mensen langs elkaar heen gaan leven.”

STELLING 2:

DE HUIDIGE BOUWWERELD GAAT OVER HET ALGEMEEN ZO EFFICIËNT EN WINSTGEVEND MOGELIJK TE WERK. HET GEVOLG IS DAT ER MEESTAL GEEN GEMEENSCHAPPEN ONTSTAAN, MAAR BLOKKENDOZEN.

“Verreweg de meeste projectontwikkelaars zijn primair geïnteresseerd in winst maken, waardoor ze vaak niet verder komen dan het stapelen van stenen. Maar gelukkig zijn er ook uitzonderingen. De Bouwhuis Groep uit Apeldoorn heeft in verschillende steden het concept Edelwonen geïntroduceerd: woonstudio’s met een aantal gemeenschappelijke voorzieningen. Als de bewoners thuiskomen, kunnen ze via de app van het gebouw kijken wat de daghap is van de gezamenlijke keuken, ze kunnen met elkaar in de fitnessruimte sporten, of ontmoeten elkaar aan de stamtafel in de living. Dat zijn natuurlijk voorzieningen waar huurders extra voor betalen, maar je creëert op die manier wel meteen een ontmoetingsfunctie. En daarmee de kans dat er een community ontstaat.”

STELLING 3:

VROEGER WAS HET LEVEN IN EEN WOONWIJK GECENTREERD ROND OM EEN KERK OF BUURTHUIS. NU ONTBREEKT ER VAAK EEN NATUURLIJK HART.

“Gemeenschappelijke ontmoetingsruimte is voor de meeste ontwikkelaars vooral een complicatie die extra geld kost. Daarom is het slim om functies te combineren: bijvoorbeeld een ontmoetingsplek in combinatie met eerstelijns zorg. In elke buurt is behoefte aan huisartsen, een apotheek of paramedische zorg. Als je die faciliteiten bundelt rond een binnenplein met een klein barretje, een bergruimte voor stoelen en een aansluiting voor een beamer, heb je meteen een locatie voor buurtactiviteiten en ontmoeting.”

Hart van Vathorst Bouwen met oog voor wijkontwikkeling

Een mooi voorbeeld van bouwen met oog voor de ontwikkeling van de wijk is Hart van Vathorst (Amersfoort). In dit multifunctionele gebouw delen Stichting Sprank (ondersteuning aan mensen met een verstandelijke beperking) en Accolade Zorggroep (dagbesteding voor dementerende ouderen) hun onderkomen met de Ontmoetingskerk, kinderopvang Bzzzonder én de buurt. “In Hart van Vathorst leven jong en oud en mensen met en zonder beperking samen onder één dak,” vertelt predikant Joost Smit, vanaf het begin betrokken bij het multifunctionele gebouw. “Voorzieningen als een restaurant, een kapsalon en een paramedisch adviescentrum zorgen voor de nodige aanloop vanuit de buurt, waardoor Hart van Vathorst een vanzelfsprekend onderdeel van de buurt is geworden, en de bewoners sneller buurtgenoten ontmoeten die ze anders niet zouden tegenkomen. Het gebouw is echt in de buurt geworteld.”

Loes Meijer (l) en Karin Peters (r)

“We krijgen alle vertrouwen van de wethouder”

Op het digitale dorpsplein MaasBuren.nl vinden bewoners, gemeente en organisaties in gemeente Mook en Middelaar elkaar. In zo'n anderhalf jaar trekt de site 8.000 unieke bezoekers die gemiddeld ruim drie minuten blijven lezen. De vruchten van een laagdrempelige samenwerking tussen gemeente en inwoners. Wethouder **Karin Peters** en vrijwillige buurtverbinder **Loes Meijer** gunnen het 'hun' MaasBuren zo.

tekst Karin Wesselink
fotografie: Erik van 't Hullenaar

Staat de deur van de wethouder altijd open?

Loes: “Zo voelt het wel. Ik woon pal achter het gemeentehuis en loop zo even binnen. Vanaf het begin straalde Karin uit dat dit echt iets van de gemeenschap moest worden, niet van de gemeente. Maar ze vraagt altijd hoe het gaat en of ze nog iets voor ons kan doen.”

Karin: “Ik wil inderdaad heel benaderbaar zijn. Ik ben zelf helemaal niet van het pluche, of van aanzien. Dat is niet mijn karakter en zo wil ik ook niet zijn. Mensen die bij me binnenlopen met een goed idee of positieve energie: daar word ik blij van. Ik sta graag in verbinding met mensen, of dat nou privé is of voor m'n werk.”

Was het liefde op het eerste gezicht tussen jullie?

Karin: “Loes meldde zich meteen aan voor een cursus als buurtverbinder. Ze is heel enthousiast en ik zie haar nu echt als een spreekbuis. De hele groep buurtverbinders is trouwens een hechte club geworden. Als ik ze ergens in hun witte bodywarmers zie, ben ik enorm trots. We zijn echt gezegend met de doenersmentaliteit in onze gemeente.”

Loes: “Ik kende mijnbuurtje.nl van mijn werk bij de gemeente Den Bosch en was al enthousiast. Maar dat een wethouder hier initiatief voor had genomen, vond ik zó bijzonder. En ook hoe ze zich opstelde; dat ze het wilde faciliteren, maar verder aan ons laat. En wat ik ook heel erg waardeer, is dat ze zo fris blijft. Ook al draait ze al een tijdje mee in het College.”

Karin: “Wat een mooi compliment! Dat zit in mijn karakter: ik probeer out of the box te denken en ik wil echt dingen veranderen. Daarnaast ben ik ongeduldig en nieuwsgierig en ik neem dingen nooit voor vanzelfsprekend. En als ik elke ochtend met de hond langs de Mookerplas of de Maas wandel, dan denk ik: ‘We hebben het hier allemaal!’”

Waarom dan toch MaasBuren.nl?

Karin: “We hebben niet echt een fysieke ontmoetingsplek in de gemeente, zoals een wekelijkse markt. Er staan wel een viskraam en kaasboer, maar een markt heeft toch weer een andere verbindende functie. En daar heeft iedereen behoefte aan. Ik in elk geval wel. Daarom dacht ik: dan maar digitaal!”

Loes: “Ik ben hier twaalf jaar geleden komen wonen en ik had de grootste moeite om te ontdekken wat er hier te doen is en welke maatschappelijke organisaties er zijn. Er is wel een

papieren gemeentegids, maar dat leeft niet echt. Ik weet pas door het platform hoeveel leuke dingen er in onze dorpen gebeuren. Bovendien is het een plek waar mensen zelf lokale berichten en nieuwtjes kunnen plaatsen en verhalen kunnen delen. Dat gebeurt nu volop.”

Wat is het geheim van jullie samenwerking?

Loes: “Er is een heel prettige sfeer tussen ons, professioneel maar ook persoonlijk. Het is wel belangrijk om het contact functioneel te houden, want zeker in een dorpsomgeving kun je al snel van vriendjespolitiek verdacht worden.”

Karin: “Wat ik fijn vind aan Loes is dat ze niet alleen enthousiast is maar ook heel kritisch. Daar worden dingen alleen maar beter van. Ik voel me ook nooit door haar aangevallen, dus ze kan alles zeggen. Bijvoorbeeld dat wij als gemeente MaasBuren.nl ook kunnen gaan gebruiken om meningen van bewoners op te halen. Nu hebben we daar nog een bedrijf voor ingeschakeld. Zoiets nemen we zeker in beraad.”

Zijn er ook dingen mis gegaan?

Loes: “We merkten wel dat de gemeente zelf huiverig was om een plek in te nemen op het platform. Ik denk dat men bang was dat de site gezien zou worden als een spreekbuis van de gemeente. Koudwatervrees noem ik dat!”

Karin: “Het moet inderdaad nog een beetje landen dat ambtenaren MaasBuren.nl meer kunnen inzetten. Ik wenste laatst deelnemers aan een wandeling en hardlooppwedstrijd succes via mijn Facebook-pagina. Dat had ik natuurlijk ook op MaasBuren.nl kunnen doen.”

Hoe zien jullie de toekomst van MaasBuren.nl?

Karin: “De eerste twee jaar van onze financiering zijn bijna om. Het streven is dat het platform op eigen benen staat met bijvoorbeeld advertenties van lokale ondernemers.”

Loes, lachend: “Daar hebben we meteen een gespreksonderwerp voor ons volgende overleg. Het ‘verkoop van advertenties’ vraagt een ander soort vrijwilliger, zo blijkt ook bij andere platforms. Maar daar komen we samen vast wel uit.”

MaasBuren.nl

Zowel vrijwilliger Loes Meijer als wethouder Karin Peters kenden de aanpak van mijnbuurtje.nl vanuit andere gemeenten. Op initiatief van de gemeente is mijnbuurtje.nl in 2016 in Mook en Middelaar geïntroduceerd tijdens een bewonersavond. Na aanmelding van een aantal enthousiaste vrijwilligers, waaronder Loes, kon er begonnen worden met **MaasBuren.nl**.

Uit de hand gelopen inwonersinitiatief nu actief in 47 gemeenten

Landelijke buurtverbindersdag

In elke buurt is enorm veel hulp, spullen, creativiteit en kennis aanwezig. Maar hoe benut je dit? Hoe verbind je bewoner en partijen met elkaar? Mijnbuurtje.nl traint buurtbewoners als buurtverbinder en geeft ze een online dorpsplein. Met als doel: samen werken aan een hechtere gemeenschap waarin online maar ook op straat, mensen in de buurt zich meer met elkaar verbinden en de al aanwezige bronnen in hun buurt optimaal gebruiken.

tekst en beeld: mijnbuurtje.nl

Eric Hendriks werkte als manager software-ontwikkeling bij een zorgverzekeraar. Toen hij van zijn dorp verhuisde naar Nijmegen-Oost kende hij helemaal niemand. “Om mensen te ontmoeten schreef ik naast mijn werk, als vrijwilliger, verhalen voor de wijkkrant. Het fascineerde mij hoeveel nieuwe ontmoetingen en contacten er in mijn wijk ontstonden door deze verhalen en hoe enorm belangrijk zo’n lokaal medium voor mensen is. Naast de krant ontwikkelden we zelf ook een online platform om mensen te informeren en te verbinden. In 2011 vertelde ik hierover op het participatiecongres van de gemeente Nijmegen. Veel aanwezige wijkbewoners reageerden enthousiast: ‘Dit willen wij ook in onze wijk!’ Er stapten nog meer ondernemende inwoners in en mijnbuurtje was geboren.”

Echte impact

De ambitie van mijnbuurtje.nl is dat mensen in dorpen en wijken elkaar makkelijk vinden en meer dingen samen doen. Actieve, betrokken buurten waar mensen meer verantwoordelijkheid nemen en bijdragen aan een nog leukere omgeving. Zo ontstaan meer initiatieven, ontmoetingen en een bruisende buurt en voorkomen we eenzaamheid, ‘zorg’ en de kosten daarvan. Om dat te bereiken is het nodig dat mensen elkaar beter vinden, bijvoorbeeld via het online platform. Het maakt direct zichtbaar en vindbaar wat een buurt te bieden heeft: mensen, organisaties, nieuws, activiteiten, vraag en aanbod, ideeën, spullen. Met persoonlijke verhalen gaat het platform echt leven en wordt het een populair kanaal voor inwoners, organisaties en gemeente om elkaar makkelijk te vinden. Eric: “De belangrijkste les die ik echter heb geleerd is dat een modern en interactief platform prachtig en belangrijk is, maar voor echte impact heb je een vaardig en gemotiveerd team van lokale buurtverbinders nodig.”

Het belang van de buurtverbinder

Buurtverbinders zijn inwoners met hart voor hun buurt die samen een netwerk van sterke krachten in de wijk vormen. Zij helpen mensen elkaar te vinden, zowel online als offline. Elma van Dongen is adviseur/trainer van mijnbuurtje.nl en intensief betrokken bij het trainen en begeleiden van buurtverbinders. “Ze staan op tijdens een inwonersavond”, vertelt ze. “We maken dan een groep van zo’n acht inwoners en twee professionals die van ons een training krijgen. Dan leren ze hoe je

mensen kunt betrekken bij de buurt en gaan ze meteen aan het werk met zichtbaar maken wat er allemaal is en kan.”

ABCD

De training is geënt op de ABCD-aanpak die altijd begint bij wat al aanwezig is in een community. In plaats van te focussen op wat er mis gaat, ligt het accent op voortbouwen op talenten en capaciteiten. Focus on what’s strong, not what’s wrong. Elma: “Die krachten brengen we bij elkaar en versterken we. Deze manier van duurzaam veranderen zet positieve ervaringen centraal. Je merkt dat mensen daar écht energie van krijgen!”

De succesfactor voor verbinding

De training zet niet alleen mensen in hun kracht, maar ook op een gezamenlijk spoor. De buurtverbinders maken kennis met elkaar en elkaars ideeën en groeien als team. Samen met professionals in het team onderzoeken ze de krachten van de buurt en wat ze daarmee willen en kunnen doen. Ze zijn bezig met vele aspecten van communicatie: presentatievaardigheden, social media, online luisteren en communiceren. Ze bedenken een passende merknaam voor hun initiatief en online platform en gaan er praktisch mee aan de slag. Het zijn intensieve dagen, maar het levert een goed toegerust en energiek team buurtverbinders op, dé succesfactor voor meer verbinding in de buurt. Mijnbuurtje.nl blijft de teams regelmatig bezoeken om mee te denken en te begeleiden. Twee keer per jaar is er een landelijke buurtverbindersdag. Die geeft veel energie, ideeën en nieuwe verbindingen.

Betrokken buurt magazine

Geïnteresseerd in praktijkverhalen van inwoners, buurtverbinders en ambtenaren? Bestel dan het gratis ‘Betrokken buurt magazine’ op mijnbuurtje.nl

Samenwerking met gemeente

Elke gemeente zoekt naar een productieve samenwerking met inwoners. Het is dé succesfactor in hun opgaven voor energietransitie, stijgende zorgkosten en de komende omgevingswet. Dat vraagt een omslag in denken en werken. Hanneke van Stokkom van mijnbuurtje.nl begeleidt gemeenten in hun samenwerking met inwoners. “Productief samenwerken met inwoners is niet altijd eenvoudig voor gemeenten. Ik zie dat gemeentelijk beleid niet altijd aansluit bij de leefwereld van inwoners en dat er een extra rol ontstaat: die van facilitator, stimulator, verbinder. Maar hoe vul je deze rol in? Wij begeleiden dit veranderingsproces, bijvoorbeeld door inspiratiesessies met ambtenaren. Hoe ziet de toekomstige ambtenaar er uit? Hoe ben je gelijkwaardig partner van de bewoners en breng je tegelijkertijd je expertise in? Hoe vind je balans tussen algemeen belang en vrijheid van inwoners? In de sessies helpen we ze met een nieuw gedragsrepertoire.”

Team mijnbuurtje.nl met Elma en Hanneke in het midden, Eric tweede van links

“We zochten iets om de buurt te bereiken”

Een digitaal dorpsplein waar wijkbewoners elkaar kunnen treffen. Een herkenbaar plekje op het wereldwijde web waar ze verslag kunnen uitbrengen, oproepen doen, nieuwtjes delen en verhalen vertellen. Die verbindende rol vervult **mijnspijkerkwartier.nl**, het digitale platform van het Spijkerkwartier in Arnhem. “Het is echt óns communicatiemiddel.”

tekst: Els Wiegant
fotografie: VVB Fotografie John Voermans

Dat zegt wijkbewoner en platform-beheerder Patrick Hoogenbosch. Vanaf de oprichting, in 2014, is hij bij mijnspijkerkwartier.nl betrokken. Twee jaar daarvoor overwoog Patrick zonnepanelen op zijn dak te plaatsen. “Ik heb veel gereisd en gezien hoe we de wereld aan het vernielen zijn. Ik voel de sterke behoefte daar iets tegen te doen”, legt hij uit.

Samen zonnecollectoren inkopen is goedkoper, wist Patrick. En zo ontstond de bewonersgroep Spijkerenergie, die streeft naar verduurzaming van de energievoorziening in de wijk. Op een van hun eerste bijeenkomsten in de buurt merkte Patrick dat de avonden ook over iets anders gingen. “Mensen kenden hun burens van hoi zeggen, maar spraken elkaar verder niet. Dat gebeurde nu wel. Grappig bijeffect was dat onze bijeenkomsten bijdroegen aan de sociale cohesie.”

Zelf iets plaatsen

Die ervaring speelde mee toen Patrick betrokken raakte bij vernieuwing van de bestaande wijkwebsite. “Onze bewonersgroep zocht iets om de rest van de buurt te bereiken. De oude website was statisch. We wilden een interactieve. Eentje waarop je zelf dingen kunt plaatsen, prikboardadvertenties, reacties.

En in ons geval: verslagen van de bijeenkomsten.” Patrick gebruikt het platform inmiddels ook voor nieuwe initiatieven, zoals DeBlauweWijk-Economie, bedoeld om van het Spijkerkwartier ‘een duurzame woon-, werk- en leefomgeving met meer welzijn, verbondenheid en oog voor de natuur’ te maken. “De bewonersgroepen en bedrijfjes die hieraan meedoen maken dankbaar gebruik van het platform om te communiceren.”

Lokale democratie

Ook in een ander nieuw initiatief, SpijkerPeil, speelt het platform een cruciale rol. Actief wijkbewoner Willem van Gent: “Al langer is de overheid, en zijn wij als buurtbewoners op zoek naar manieren om meer mensen te betrekken bij de lokale democratie. Het zijn altijd dezelfde bewoners die actief zijn. De vraag is: hoe breng je anderen, ook de vele studenten die – meestal tijdelijk – in onze wijk wonen, in beweging?” Via SpijkerPeil krijgen zo’n 4000 inwoners van het Spijkerkwartier half december honderd punten toebedeeld. Die kunnen ze ‘besteden’ aan een vijftiental onderwerpen: van veiligheid vergroten tot kamerverhuur inperken. Het plan is om dit de komende vier jaar elke zes maanden te doen. Willem: “Met hun punten kunnen mensen aangeven

wat ze belangrijk vinden in de wijk. Waar moet iets aan gedaan worden, wat is het meest urgent? De uitkomsten van SpijkerPeil leggen we neer bij de gemeente. Die kan dan de afweging maken of ze die punten wil meenemen in de voorjaarsbegroting.”

Rondkijken

Mensen die digitaal minder vaardig zijn kunnen hun punten verdelen op een live bijeenkomst. Toch is het vooral de bedoeling dat ze dat gaan doen via mijnspijkerkwartier.nl. Bewoners die nog niet zijn aangesloten, moeten zich inschrijven. Eventueel kunnen ze zich meteen weer uitschrijven. “Maar”, zegt Willem, “we hopen natuurlijk dat ze gelijk eens rondkijken en zich ervan bewust worden wat er allemaal speelt in onze wijk. Het mes snijdt aan twee kanten: we vergroten de betrokkenheid bij de wijk, maar ook bij het platform.”

“Onze bijeenkomsten droegen bij aan de sociale cohesie”

Patrick Hoogenbosch (l)
en Willem van Gent (r)

Enthousiasmeren

Het besluit om de oude wijkwebsite te vervangen door een interactieve, leidde tot een inventarisatie van de opties. De werkgroep communicatie van Spijkerkwartier koos voor het concept van mijnbuurtje.nl. Samen met betrokken buurtbewoners werd de inrichting van de site vastgesteld. Een aantal mensen, onder wie beheerder Patrick Hoogenbosch, kreeg een training. Daarin leerden ze hoe de website technisch werkt, maar ook hoe ze wijkbewoners meer kunnen betrekken en enthousiasmeren. Patrick: “Als ik iemand op straat tegenkom die vertelt dat hij iets gaat organiseren, wijs ik ‘m gelijk op de mogelijkheden en de informatie op het platform.”

www.spijkerkwartier.nl

focus op passie en talenten,
niet op tekortkomingen

iedereen kan en heeft iets

ABCD: de uitgangspunten

doe nooit iets wat de gemeenschap
zelf kan doen

iedereen is welkom

maak het onzichtbare
zichtbaar

why have a meeting
when you can have a party?

alles is er al, je hoeft het
alleen nog te verbinden

een gemeenschap bouw je met
het vertellen van verhalen

bewoners en hun gemeenschappen
zijn altijd leidend

ABCD, zo doe je mee!

Lokaal-0 is een bruisende buurtontmoetingsplaats in een voormalig jaren 60-schougebouw, midden in een woonwijk in Baarn. Het is een tijdelijke plek, zo lang de geplande woningbouw er nog niet van start gaat. Een betere locatie voor een gesprek over wijkontwikkeling via ABCD is niet denkbaar. Community builders **Joop Hofman en Birgit Oelkers** vertellen in dit levende praktijkvoorbeeld ‘hoe je ABCD doet’.

tekst: Arghje de Sitter
fotografie: Wil Groenhuijsen

Birgit woont zelf in Baarn-Noord en stond ook aan de wieg van Lokaal-0, als aanjaagster. Toen de school in 2016 vertrok, zag ze een kans voor de wijk. Nu, zo’n twee jaar later, borrelt het hier van de activiteiten: een tekenclub, een buurtbibliotheek, een creatieve ontmoetingsplek, een weggeefwinkel, een kinderclub, taalontmoetingen en nog veel meer. Dat alles is ontstaan na een ‘thee & taart-brainstorm’ waar ruim 40 mensen op afkwamen. Birgit: “Wat hier gebeurt maakt echt verschil in het leven van mensen. En dat is gelukt omdat we níet het geijkte pad hebben bewandeld van een stichting oprichten, met een bestuur dat een plan maakt, vrijwilligers werft, subsidie aanvraagt en voor programmering zorgt. We hebben dit resultaat bereikt met community based werken, volgens deze principes: iedereen is welkom; we maken geen programma maar bieden de ruimte; we hebben geen vrijwilligers maar Lokaal-0-makers; alles begint klein en met plezier. Dit is een (tijdelijke) plek waar ideeën tot bloei en mensen in beweging kunnen komen.” Een duidelijk geval van ABCD.

Aanboren wat er al is

Birgit en Joop werken al zo’n jaar of 10 regelmatig en intensief samen. Het begon met een succesvol train-de-trainer-programma voor overheidsparticipatie. “Wij vonden elkaar in een kritische houding tegenover traditionele opvattingen over veranderen.” De ABCD-aanpak zit

“Het gaat om de vonk. Daarna kan het als een sneeuwbal gaan rollen”

hun beiden als gegoten. “Het is inderdaad een aanpak en geen methode”, zegt Joop, “Een blik op de realiteit, een mindset. Wij werken van binnen-uit. Niet vanuit maakbaarheidsdrift of een helpersyndroom, maar vanuit de overtuiging dat mensen zelf hun leven vorm kunnen geven. Wij boren aan wat er al is.” Birgit: “Buiten het systeem vinden de beste ontwikkelingen plaats. Tekenend is het jargon en de ‘oorlogstaal’ van het systeem: eenzaamheid ‘bestrijden’, ‘front’, ‘mobiliseren’.” Joop: “Voor ons zijn de inwoners leidend en dan wordt het taalgebruik vanzelf alledaags. Onze aanpak van eenzaamheid is het tegenovergestelde van die waarbij vrijwilligers bij de mensen thuis met vragenlijsten de problemen opsporen. Wij draaien het om: we halen niet op maar we verbinden. Voor ons zijn mensen geen cliënten of doelgroep. We doen dit zonder professionele distantie, we worden zelf onderdeel van de community.”

Geen stappenplan

Geen methode, dus ook geen stappenplan. Maar hoe doe je dat dan, ABCD? Waar begin je? Er zijn wel stappen, zeggen Joop en Birgit, maar je zet ze niet per se achter elkaar, het kan ook door elkaar heen. Het gaat om deze elementen: uitvinden wat iedereen kan bijdragen, dat zichtbaar maken (asset mapping), relaties tot stand brengen, de boel activeren.

Joop Hofman en Birgit Oelkers

En hoe doe je dat dan? Joop: “Het begint bij elkaar opzoeken, je creëert momenten voor leuke ontmoetingen, met een licht karakter. Geen zware vergadering, maar iets met eten of zo. Je ontdekt dat je samen een drive en een doel hebt, waaruit initiatieven en acties ontstaan. Je zoekt naar mensen die iets kunnen bijdragen. Dan ben je op z’n ABCD’s aan het handelen zonder dat je het zo noemt. In veel wijken gebeurt zoiets ook. Kijk maar naar Lokaal-0.”

Wortelstelsel

“ABCD is overal, ook zonder ons”, zeggen Birgit en Joop. “Soms worden we erbij gevraagd als mensen ergens zelf niet meer uit komen. In de Koornhorst, een ouderenwooncomplex in de Bijlmer kwamen wij – samen met collega Irma Vroegop – in actie toen de sfeer heel slecht was en de leefbaarheid onder druk stond. We begonnen met vragen stellen. Wat is uw levensmotto? Mogen we die ophangen met een foto van u erbij? We hielden een ideeëndiner in de niet-gebruikte recreatiezaal en vroegen mensen of ze in hun eigen klederdacht wilden komen. Er kwam zoveel los!” Bonus was dat de 10 procent leegstand omsloeg in een wachtlijst.

Als community builder heb je ook andere partijen (de overheid) nodig, je kunt niet alles 'outsourcen' naar de buurt, zegt Joop. Dus in die systeemwereld moet je ook veel investeren, met gesprekken en workshops. "Ik zeg altijd: kijk naar het wortelstelsel en wees daar trots op, in plaats van alleen de vruchten te willen plukken van een plan." Birgit: "Je moet als overheid je burgers gaan vinden, óók op zaterdagmiddag of woensdagavond! Werkelijk samenwerken met 'dat zootje ongeregeld' om

“Beheers de kwaliteit van small talk”

met publicist Klaas Mulder te spreken. En niet een initiatief willen overnemen, met regels en subsidies, want dan haal je de kracht eruit." Voor overheid, professional en inwoner geldt: als je met ABCD en community building aan de slag wilt, probeer dan de 7 Pk's: Programmaloos, Probleemloos, Prestatieloos, Projectloos, Pretentieloos, Paniekloos en Pret! (zie hiervoor de leestips onder aan dit artikel). In Lokaal-0 zie je en voel je waar dat toe kan leiden.

Do's en don'ts van community builders:

- Beheers de kwaliteit van small talk: praatjes maken met mensen.
- Gebruik mooie werkvormen voor gesprekken, geen vergaderingen. Het mag alle kanten op gaan, net als in het echte leven.
- Zet continu je voelsprietten uit voor de haakjes voor verbinding.
- Besef dat die haakjes altijd weer relevant zijn en vertrouw daarop.
- Weet dat het primair gaat om relatievorming in buurten en dat bewoners in de lead zijn.
- Werk aanvullend op wat al bestaat (als je boodschappen gaat doen kijk je toch ook eerst in de koelkast?).
- Focus op what's strong, not what's wrong.
- Weet het momentum te pakken. Het kan ook lang duren, heb geduld!
- Neem de tijd voor een omweg of een U-bocht. Dat vergt subtiliteit, maar uiteindelijk word je veel wijzer.
- Durf 'klein te kijken', dan zie je wat er al is.
- Schaak op veel borden, zonder dat je zelf het middelpunt wordt.
- Je loyaliteit ligt bij de buurt en niet bij je collega-professionals (natuurlijk ben je niet 'tegen' collega's!).

Birgit Oelkers

Joop Hofman

Birgit Oelkers (bureau Plan en Aanpak) doet als procesbegeleider, trainer en praktijkcoach veel aan community building en overheidsparticipatie. In de jaren 80 (vrouwen en kraakbeweging) groeide bij haar het besef: we kunnen heel veel zelf. "Ik werd recalcitrant van de ongerechtigheid van systemen. Van zelf ervaren dat het anders kan word je vrolijk!"

Joop Hofman werkt vanuit zijn bureau Rode Wouw aan sterke wijken (community building) en aan de relatie inwoners-overheid en is net als Birgit actief in de eigen buurt. "Als kind van een Drents dorp werd ik blij van gezamenlijkheid. Het samen oud papier ophalen was een happening waar ik als jongetje graag bij wilde horen."

Verder lezen: Kijk voor goede en recente info over het wat en hoe van ABCD op de kennisbank van LSA: www.lsabewoners.nl. Zie ook de websites van Joop en Birgit: www.rodewouw.nl en www.planenaanpak.nl. Zoek daar De 7 Pk's van community building en het inspirerende boekje over een jaar community building in vier ouderenwooncentra Gewoon bijzonder.

Leestip:

Wijkontwikkeling op eigen kracht

Wil je wat meer in de theorie en achtergrond duiken van ABCD, dan kun je het boek Wijkontwikkeling op eigen kracht lezen. Een door het LSAbewoners uit het Engels vertaald werkboek, geschreven door ABCD-pioniers John L. McKnight John P. Kretzmann. Een werkboek voor mensen die de leefbaarheid van hun wijk willen verbeteren.

Het boek richt zich op alle middelen die mensen lokaal kunnen inzetten om hun leefomstandigheden te verbeteren. Ze noemen deze middelen 'assets,' omdat ze aanwezig zijn, maar pas nut hebben als ze daadwerkelijk gebruikt worden. Dit gebeurt wanneer assets met elkaar verbonden worden. Uit het boek blijkt: ongeacht waar de methode is gebruikt, de benadering heeft altijd krachtige veranderingen tot gevolg, omdat de kwaliteiten en vaardigheden van bewoners het belangrijkste hulpmiddel zijn. Bewoners creëren een toekomstvisie voor hun wijken. Zij leggen de verbindingen die de assets activeren. Door in actie te komen, maken zij zichzelf en de democratie sterker, omdat zij zich niet langer gedragen als cliënten, maar als burgers. Kortom: een werkboek dat nuttig is voor iedereen die op lokaal niveau een betere wijk met zelfstandige burgers nastreeft. Momenteel wordt het boek geactualiseerd met nog meer voorbeelden en tips vanuit de Nederlandse situatie. Deze nieuwe versie is vanaf mei 2019 beschikbaar. Wijkontwikkeling op eigen kracht - gratis te downloaden via www.LSAbewoners.nl. —

Quote:

"Als de vertegenwoordigende democratie hapert, komt het op de 'maatschappelijke democratie', de burgersamenleving, aan. Als we werkelijk willen dat urgente vraagstukken binnen de context van de democratische rechtsorde worden aangepakt, zullen we de enorme, creatieve potentie die in de maatschappij aanwezig is beter moeten aanboren"

- Herman Tjeenk Willink, uit zijn dankwoord voor het ontvangen van de Comeniusprijs eerder dit jaar -

Wist je dat...

Nederland wereld-recordhouder 'asset mapping' is? Bijna 100 mensen registreerden in slechts 15 minuten maar liefst 672 assets

Bij ABCD draait het allemaal om assets: iets dat iemand kan, weet of bezit en actief wil delen met zijn of haar community. Het bespreken en verzamelen van deze assets (asset mapping) dient om de kracht van de community zichtbaar te maken en onderlinge relaties te versterken. De wereldrecordpoging, tijdens de laatste Popeldag, is officieel aangemeld bij Guinness Book of Records. Zoek 'wereldrecord asset mapping' op YouTube voor een filmpje! —

Handige websites

Ook na het lezen van deze Werkplaats nog meer weten over ABCD? Neem dan eens een kijkje op de volgende websites:

• wijzijnabcd.nl

Het platform voor community builders - actieve bewoners en professionals - die werken of willen werken vanuit de ABCD-aanpak. Met tips, filmpjes, mooie verhalen en actieve bewoners.

• www.LSAbewoners.nl

LSAbewoners handelt vanuit het gedachtengoed van de ABCD-methode. Ze vertaalden het boek naar de Nederlandse situatie en zorgen voor de spreading van het gebruik van de ABCD-methode.

• <https://resources.depaul.edu/abcd-institute>
Het ABCD Institute aan DePaul University in Chicago. Hier ligt de oorsprong en de ontwikkeling van de onderzoeken, werkboeken, trainingen, verhalen, voorbeelden en handige tools.

• krachtproef.org

#Krachtproef is een netwerk waaraan meer dan honderd opbouwwerkers zich hebben verbonden. Bij #Krachtproef gaat het om de ontwikkeling van het vak opbouwwerk van, met, voor en door opbouwwerkers. Jaarlijks vindt ook een 3-daags gelijknamig festival plaats. —

Wat doet een buurtverbinder eigenlijk meer dan zichtbaar maken wat er allemaal al is en mensen en organisaties met elkaar in contact brengen?

Tom Lassing uit Best en Monique Lamers uit Boxtmeer, zelf buurtverbinders, maken een karakterschets en vertellen hoe zij het invullen.

tekst: Karin Wesselink
fotografie: Erik van 't Hullenaar

“Het is veel leuker om ergens te wonen waar iets te doen is. En als mensen er voor elkaar zijn en het gezellig willen maken. We zitten steeds meer op internet, hebben de luxe van een heerlijke bank en tv en gaan op verre vakanties. Maar daardoor is de samenleving veranderd en is het soms moeilijker elkaar te vinden. Buurtverbinders versterken de lokale gemeenschap. Zo krijgen nieuwe initiatieven meer de kans zich te ontplooiën en komt er een beter verenigingsleven. Een buurtverbinder maakt zichtbaar wat er allemaal al is, maar voert niet zelf projecten uit. Soms is dat wel moeilijk en loop je tegen een spanningsveld aan. Mensen vragen wel eens ‘kunnen jullie dat voor mij doen?’ Maar dat is niet de bedoeling.

Tom Lassing uit Best

Het is belangrijk dat je als buurtverbinder kunt doorvragen en kunt doorzien wat iemands achterliggende vraag is. Ik denk dat iedereen een buurtverbinder kan zijn, als je je maar kunt verplaatsen in iemand anders, je goed kunt luisteren en je uit je cocon durft te stappen. Wel is het belangrijk dat je een teamplayer bent. Je werkt altijd in een team en in het ideale geval bestaat een team buurtverbinders uit allemaal verschillende types. Iemand die goed is in eerste contacten leggen, iemand die goed is in presenteren, iemand die op een markt flyers durft uit te delen en mensen durft aan te spreken op straat. Alle kwaliteiten moeten vertegenwoordigd zijn.

Tot slot: je moet weten wat er speelt in de buurt. En daarvoor hoef je niet ergens al heel lang te wonen. Het is wel handig als mensen weten wie je bent. Zelf woon ik nog niet zo lang in mijn buurtje, maar ik val wel een beetje op: ik loop op klompen en ben kaal. Dus mensen herkennen me. Dat kán handig zijn als buurtverbinder.” —

“Soms denk ik wel eens: had ik zelf maar een buurtverbinder gekend in de tijd dat mijn kinderen klein waren. Wij kwamen er pas na lang zoeken achter dat ze autisme hebben, maar mijn moederinstinct wist altijd al wel dat er iets met ze aan de hand was. Het kostte veel doorzettingsvermogen om alle puzzelstukjes op hun plek te krijgen. Dat heeft me heel veel energie gekost. Maar het heeft me ook gevormd tot wie ik nu ben. Door mijn kinderen heb ik geleerd dat je nooit moet opgeven en moet blijven zoeken en vragen. Mijn nieuwsgierigheid is mijn grootste drijfveer: wat is er waar te doen en hoe kun je mensen wijzen waar ze met bepaalde vragen terecht kunnen. Maar: je moet niet te enthousiast zijn of te veel strijdlust hebben. Dan put je het uit. Dat heb ik met de zorg voor m'n eigen kinderen wel mee meegemaakt. Eigenlijk help je als buurtverbinder mensen op weg, met praktische tips. En dat is al heel waardevol.

Monique Lamers uit Boxtmeer

Door de begeleiding en trainingen die we als buurtverbinders krijgen kan ik me verder ontwikkelen. Ik ben handig met de computer en ben nu de webbeheerder van ons platform. Ik organiseer de vergaderingen voor ons team, ik ga in gesprek met organisaties in onze gemeente om ze het belang van ons platform uit te leggen en ondersteun ze bij de inschrijving. Ik geniet ervan om te leren en om oplossingen te zoeken op de vragen die de gebruikers van ons platform hebben. Mijn eigen ervaringen in de zoektocht naar de juiste hulp en het juiste luisterende oor zijn mijn drijfveer.

Sinds ik dit vrijwilligerswerk doe leer ik echt mezelf nog beter kennen. Ik heb de neiging om dingen naar me toe trekken, maar ik oefen nu in het bewaken van mijn grenzen. Het is moeilijk om van jezelf te zeggen, maar ik merk nu ineens dat ik goed ben in presentaties geven en uitleggen wat voor werk we doen. Ook voor grote groepen. Dat had ik nooit van mezelf gedacht. En ik ben een stuk assertiever geworden, ook in mijn eigen gezin. Ik kom meer voor mezelf op.” —

‘Stadmaken is een Russisch poppetje’

Floor Ziegler valt op. Niet in de eerste plaats door haar grote bos rode krullen of haar wat lage, gedecideerde stem. Ze valt op door haar oprechte passie voor mensen. Het zaaltje waar ze spreekt tijdens de Dag van de lokale democratie zit vol met gemeenteambtenaren die wel eens willen weten hoe ze het voor elkaar krijgt: de systeemwereld verbinden met de leefwereld. “Het is allemaal niet zo ingewikkeld, je gaat de straat op, wandelt een stukje en ik garandeer je dat je binnen no time bewoners te spreken krijgt die je meer kunnen vertellen over hún gemeenschap, dan je ooit vanachter je bureau had kunnen bedenken.”

tekst en beeld: Mariska Lokker

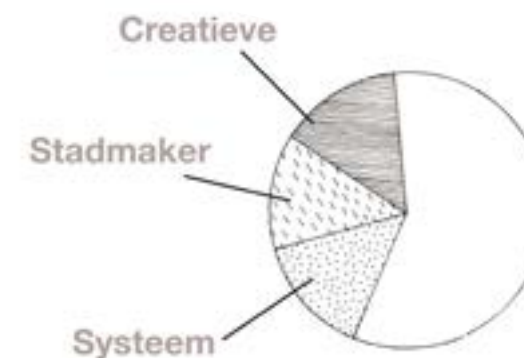
“Stadmakers vind je overal”

In de Amersfoortse Prodentfabriek is het een drukte van belang. Tijdens de Dag van de lokale democratie, laten bestuurders, ambtenaren, raadsleden en inwoners zich inspireren over de democratie van de toekomst. Het onderwerp leeft, dat mag duidelijk zijn. Met Omgevingswet die in 2020 wordt ingevoerd begint de deadline waarin gemeenten toegerust moeten zijn om de veranderende taken en werkwijzen uit te voeren steeds dichterbij te komen. Onderwerpen als Right to Challenge, participatie, co-creatie en hoe je als gemeente burgerinitiatieven faciliteert staan dan ook hoog op de agenda. Alle zaaltjes zitten vol en de sprekers staan ook na hun verhaal nog lang na te praten met de aanwezigen.

De workshop van Floor staat als laatste in de categorie ‘Democratie bij maatschappelijke opgaven’ op het drukke programma. Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie introduceert haar, omdat er in 2019 een ontwikkelingstraject van start gaat waar gemeenten zich voor kunnen opgeven. Het fonds wil de ontwikkeling van stadslabs stimuleren, door de uitwisseling van kennis en kunde en met een financiële impuls. De begeleiding van deze trajecten, waarbij vijftien gemeenten aan de slag gaan met leefbaarheid, duurzaamheid en stedelijke transformatie, ligt in handen van Floor. “Ja ja, ik val te winnen”, zegt ze daarop lachend.

“De hens ging er nog net niet in”

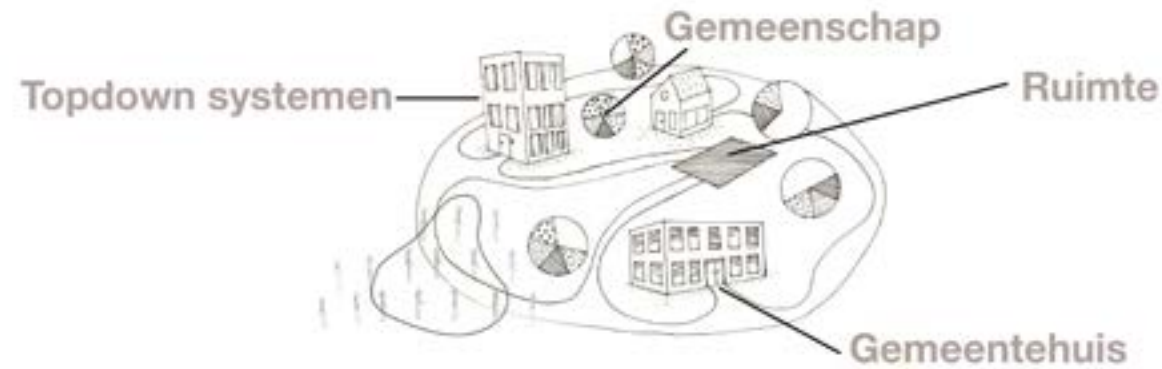
Ze trapt haar verhaal af met een anekdote over de start van de Noorderparkkamer: een culturele ontmoetingsplek in Amsterdam Noord. “Ik was zakelijk leider en coach in de wereld van klassieke muziek, toen ik door het Amsterdams Fonds voor de Kunst werd gevraagd om als kwartiermaker te fungeren. Wat naïef ging ik aan de slag met de Noorderparkkamer, in de veronderstelling dat alle bewoners blij zouden zijn met een plek waar mooie muziek werd gemaakt. Nou, het paviljoen werd nog net niet in de hens gestoken! Ik had me niet goed verdiept in de samenstelling van alle mensen die rondom het park wonen: hondenuitlaters, hangjongeren, bakfietsouders, alcoholisten... Dus ik ben letterlijk op iedereen afgestapt en ik heb gevraagd: wat wil jij? Waar ben je trots op?”

Leegstand in Emmen

Het blijkt het begin van een werkwijze die door steeds meer steden en dorpen wordt omarmd. Na het succes van de Noorderparkkamer en de verschillende broedplaatsen en straten die ze heeft opgezet in de hoofdstad, wordt Floor steeds meer gevraagd om haar kennis en ervaringen te delen op andere plekken in Nederland. In Emmen bijvoorbeeld, waar ze samen met een lokale stadmaker en ambtenaar een leegstaand pand in de binnenstad omdoopt tot Plan B Store. De Drentse stad kampt met leegstand en is op zoek naar een impuls voor lokale ondernemers. In een week waarin de inloopwinkel decor was voor creatieven, bewoners bij elkaar kwamen en ambtenaren kwamen lunchen, zijn er nieuwe verbindingen gelegd en nieuwe samenwerkingen gestart die anders nooit van de grond waren gekomen.

**“Ga de straat op,
de wijk in”**

Het begint met creativiteit

Floor Ziegler is stadmaker. Zij legt verbindingen tussen mensen en initieert projecten en ontmoetingsplekken. “Het begint altijd met creativiteit.” Zo bedacht zij ook de ‘Dwarszitter’: het lijkt een gewoon bankje, maar de bedoeling van de Dwarszitter is mensen op uiteenlopende leef- en werkplekken, zowel in dorpen, steden en organisaties uit te nodigen voor een gesprek. Zonder een vooropgesteld doel. De leidende vraag die de Luisteraar aan de persoon op de bank stelt is wat hem dwarszit. Als vanzelf vertellen mensen hun levensverhaal, wat hun beweegt, over hun favoriete plekken of passies; De Luisteraar luistert met aandacht, belangeloos, zonder vooringenomen mening of oordeel.

www.floorziegler.nl

“Ik zie de tussenruimte”, legt Floor desgevraagd uit aan de ambtenaren in haar workshop als die willen weten hoe ze het nou precies voor elkaar krijgt, al die verbindingen. “Beschouw mij als een vertaler tussen de formele en informele wereld. En die tussenruimte zie je het beste als je gewoon gaat wandelen en de straat op gaat. Daarnaast heb ik een eindeloze interesse in mensen en hun wereld. Ik zie altijd de schoonheid en de mogelijkheden van iemand. Als je daar de schijnwerpers op weet te zetten, dan zie je mensen groeien.”

Stadmakers vind je overal

Er gaat een vinger omhoog: er is maar één Floor. Hoe kunnen steden en dorpen meer mensen zoals zij vinden? “Stadmakers vind je overal”, zegt ze vastberaden. “Maar het zijn altijd dezelfde mensen die opstaan en die je hoort tijdens bijeenkomsten”, werpt de vraagsteller tegen. Floor, geagiteerd: “Daarom moet je ook naar buiten! Ga de straat op, de wijk in. Vraag aan iedereen die je ziet wat ze leuk vinden aan hun buurt, wat hun hobby’s zijn en waar ze trots op zijn. Ik garandeer je dat als je op die manier drie mensen leert kennen, dat je dan de hele gemeenschap hebt ontmoet. En daar zit altijd iemand tussen die iedereen kent en die dingen regelt. Dát is je stadmaker.”

Ze wandelde jaren geleden van haar huis in Amsterdam naar het Friese dorp Reduzem. Onderweg praat ze met iedereen die ze tegenkomt, van de postbode, tot een ouder echtpaar op een bankje en de plaatselijke slager. “Het grappige is, dat ze in Reduzem al zo lang bezig zijn met wijkondernemingen en burgerinitiatieven. Het is daar iets vanzelfsprekends dat bewoners zaken onderling oppakken. Dat is echt het verschil tussen het kleine dorp en de stad. Het dorp moest al veel langer zelf zien te overleven. In Amsterdam beginnen ze nu pas te begrijpen dat onderlinge verbindingen de beste route is naar een gemeenschap waarin iedereen meedoet.”

Netwerk samenbrengen

In juli is het Stadmakerscentrum geopend in het ‘Huis van de Commons’ in Amsterdam. Een plek waar Floor vanuit haar enorme netwerk alle stadmakers in alle soorten en maten wil samenbrengen. Daarnaast kan er vanuit het centrum lokale stadmakersruimtes of stadlabs worden geïnitieerd. Floor: “Stadmaker zijn is een vak. En het is hoog tijd dat er een centrale plek is van waaruit dit vak meer gestalte krijgt, zodat we de rol van stadmakers verder kunnen ontwikkelen.”

Een van de aanwezigen merkt op dat ze in zijn gemeente al een stadlab hebben, maar dat het tot nu toe nog niet veel vruchten afwerpt. De vrijwilligers haken af, de wethouder weet niet hoe hij het verder moet doorzetten. Floor knikt, dit hoort ze overduidelijk vaker. “Daarom is het van belang dat alle betrokkenen zich eigenaar voelen van de plek in kwestie: dan valt het niet zo snel om. Als ik door gemeenten wordt gevraagd om ze te helpen, zeg ik altijd: geef me een plek, een thema en een kwartiermaker. Dan kunnen we aan de slag om ervoor te zorgen dat iedereen een stem krijgt, iedereen zich gehoord voelt en dat de buurt, de mensen uit de systeemwereld, creatieven en stadmakers eigenaar worden. Ik maak zelf vaak de vergelijking met zo’n Russisch poppetje: je hebt een kern nodig van mensen voor wie het hun kindje is. Dan komen daar vanzelf nieuwe schillen van mensen omheen die graag mee willen doen.”

In de Noorderparkkamer staan de alcoholisten op een gegeven moment achter de bar. “Je kunt erom lachen, maar ik heb nog nooit zulke toegewijde en hardwerken- de vrijwilligers gezien. Het mooie is zelfs, dat ze er zelf minder van gingen drinken. Zelfs de wijkagent was onder de indruk.” —

Waar ben je heel erg goed in?

Vertel me iets over jezelf
wat weinig mensen weten?

Hoe smaakt jouw favoriete eten?

Wat doe je het allerliefst?

Hoi buurman, mag ik je wat vragen?

Waar ben je het laatst op
vakantie geweest en wat was je
beste ervaring daar?

Wat zou je het liefst ooit
nog eens willen doen?

Wat gaat jou moeiteloos af?

Door een open en nieuwsgierige houding en het stellen van een ander soort vragen ontstaan er andere gesprekken tussen mensen. Voor de training van buurtverbinders ontwikkelde mijnbuurtje.nl een kaartspel met speciale vragen die inwoners aanmoedigen om verhalen te vertellen van mogelijkheden, drijfveren en bijzondere gebeurtenissen. Deze leiden tot een leuker en dieper contact en meer betrokkenheid. De vragen uit het kaartspel zijn verrassend, laten je nadenken, dagen je creativiteit uit, stimuleren het gesprek en scheppen een band. Leuk om eens te gebruiken bij een buurtactiviteit, kennismaking of als professional/ambtenaar voor een ander gesprek met elkaar! Het kaartspel kun je bestellen op mijnbuurtje.nl.

ABCD wereldwijd

Veranderen via ABCD doe je van onderop en van binnenuit, met de kracht en capaciteiten van de mensen in een buurt of wijk. In elke cultuur zijn gemeenschappen te vinden die met hun kwaliteiten, energie en passies verbindingen maken en sterker worden. Het enthousiasme en de toewijding ABCD-beoefenaars wereldwijd is onontkoombaar en op meerdere plekken in de wereld zijn dan ook enthousiaste navolgers te vinden.

tekst Arghje de Sitter | beeld Istock

Rwanda

Een Canadese liefdadigheidsorganisatie op het gebied van onderwijs maakte in het Gasabo-district in Rwanda gebruik van ABCD. Er kwamen onder andere initiatieven van de grond om schoolkinderen van eten te voorzien en om schoolverlaters weer naar school te krijgen.

Amerika

Jana Carp is inwonster van Noord-Californië en universitair docent gemeenschapsontwikkeling. Zij raakte betrokken bij fire adapted communities, oftewel woongemeenschappen die zich aanpassen aan de mogelijkheid van het uitbreken van natuurbranden. Zij vroeg zich af of die noodzakelijke aanpassing aan de natuur ook mogelijk is in gemeenschappen zonder levendige sociale en politieke interactie. En ja, het kan! Ook niet-georganiseerde inwoners kunnen zelf verantwoordelijkheden ontwikkelen om een veerkrachtige omgeving te scheppen. Het kost alleen tijd. Tijd om brandweerlieden, boeren en burgers samen te laten ontdekken wat ze kunnen bijdragen aan hun toekomst met brandgevaar.

Nigeria

In Nigeria heeft Brian Nugent enkele maanden met de methode gewerkt, met indrukwekkende resultaten: heel veel deelnemers, heel veel activiteiten die tot inkomsten leiden, zoals de productie van kleding en voedsel, meubels en andere goederen, lokale microkredieten. Verder de bouw van schoollokalen, het in dienst nemen van leraren door de gemeenschap, het openen van een winkel, het opleiden van jongeren tot meubelmaker. ABCD kon hier alleen maar zo succesvol zijn, betoogt Nugent, door een overtuigde deelname van alle betrokkenen (overheid, inwoners, donor), zonder angst en scepsis.

Engeland

Dichter bij huis vinden we Barnwood Trust in Gloucestershire. Dit is een oude liefdadigheidsorganisatie die een paar jaar geleden met ondersteuning van Nurture Development het roer omgooide en sindsdien inzet op het versterken van open en inclusieve buurtgemeenschappen via ABCD. Hun doel: van Gloucestershire een plaats maken waar mensen met een handicap of een psychisch gezondheidsprobleem worden gewaardeerd om wie ze zijn en wat ze kunnen bijdragen en zich volledig welkom voelen in de gemeenschap.

India

In januari 2019 wordt het derde internationale ABCD-festival gehouden, voor de tweede maal in Goa, India. In 2017 kwamen 180 mensen uit 21 landen samen in Goa om hun inspanningen en successen te vieren om ervoor te zorgen dat de aanpak blijft groeien en bloeien. ABCD-aanhangers en beoefenaars van over de hele wereld kunnen hier met elkaar in contact komen, van elkaar leren en elkaar inspireren.

Kenia

ABCD gaf de Keniaan Charles Esibikhwa Edward een nieuw bewustzijn: "Als je je eigen mogelijkheden ziet, kun je verbinding te maken met de wereld om je heen. Positieve energie zal altijd positiviteit om je heen aantrekken." In een land dat gewend is afhankelijk te zijn van donorhulp is er een mentaliteitsverandering nodig voor ABCD, zo stelt hij. Toch vierde zijn groep begin dit jaar een eerste succes met een jongerenprogramma. In gesprekken hadden de jongeren aangegeven dat ze goede voorbeelden van volwassenen nodig hebben om succesvol te zijn. Dat leidde tot een geslaagd mentorproject. Een ander project in Kenia gaat over een arme gemeenschap waar vrouwen hun talent ontdekten om mooie producten te maken met kralen. Daarmee zijn zij in staat tot een belangrijke verbetering van hun economische en sociale situatie.

Bronnen

De verhalen hier geschetst zijn te lezen op ABCD in Action (www.abcdinaction.org); een online platform, een community met leden van over de hele wereld die elk op hun manier bezig zijn met asset based community development. Door verhalen te delen, onderzoeken zij samen de principes en de praktijk van ABCD. Vanuit Europa tinnert het in Ierland gevestigde Nurture Development aan de weg met ABCD, als een van de strategische partners van het ABCD Institute in Chicago. Boegbeeld van Nurture Development is Cormac Russel, president van ABCD Europe. Ook deze organisatie deelt ervaringen en praktijkvoorbeelden op haar website (www.nurturedevelopment.org). Meer websites over **ABCD**: resources.depaul.edu/abcd-institute; abcdinaction.org; www.nurturedevelopment.org; www.barnwoodtrust.org; www.abcdfestivalgoa.com

“Ik ben een verlengstuk tussen de digitale wereld en de echte”

Yvonne van der Kruit was niet op zoek naar vrijwilligerswerk. Ze was ook niet ontevreden over haar buurt. Nee, de reden dat zij 3,5 jaar geleden naar een door de gemeente georganiseerde informatiebijeenkomst over het platform ging, was pure nieuwsgierigheid. Nu is ze buurtverbinder van PuurPapendrecht.nl “Mooi om het van iets kleins te zien groeien naar iets groters.”

tekst: **Els Wiegant**
fotografie: **VVB Fotografie John Voermans**

“Het platform werd gepresenteerd als alternatief voor het marktplein van vroeger en ik dacht: dat klinkt mooi, maar gaat dat in de praktijk ook zo werken? Zeker omdat niet iedereen vaardig is met computers. Door die bijeenkomst dacht ik: ik kan juist een verlengstuk zijn tussen de digitale wereld en de echte, en andere inwoners daarin begeleiden.”

Gezicht laten zien

Dus werd Yvonne buurtverbinder. Taak van de buurtverbinders – twee mannen, vier vrouwen en een wijkcoördinator van de gemeente – is mensen met elkaar in contact te brengen, zowel op straat als via het platform. Voor Yvonne betekent dat onder meer het aantal bezoekers van het platform vergroten en het gebruik bevorderen. “Dat doen we door allerlei evenementen en bijeenkomsten te bezoeken. Het is belangrijk om je gezicht te laten zien. Mensen waarderen het als ze zelf van iemand horen hoe het werkt en wat ze met het platform kunnen.”

Dus, organiseert Albert Heijn een seniorenmiddag of de bibliotheek een informatiemarkt, dan zijn de buurtverbinders erbij, ‘gewapend’ met laptop of

tablet om de website te kunnen demonstreren. Daarnaast bezoeken Yvonne en haar collega’s allerlei organisaties om ze warm te maken voor PuurPapendrecht.nl. “Van sociaal wijkteam tot voetbalvereniging.”

Rotstuintje

‘Rotstuintje zoekt materialen om aan gelegd te worden! Help jij me?’ Die oproep plaatste Yvonne, werkzaam als ambulant begeleider van jongeren met een verstandelijke beperking, afgelopen zomer namens haar cliënten op PuurPapendrecht.nl. Zij wilden een rotstuintje aanleggen bij de sociale wijkwinkel Fideel. ‘Er is geen groot budget te besteden, maar het maakt de toegang en de straat voor iedereen mooier’, schreef ze erbij. De oproep had succes en daar is Yvonne trots op. “Het is ze zelfs gelukt om gratis materialen te krijgen. Echt mooi om te zien. Er is meer mogelijk dan ik in het begin dacht.”

Olievlek

Inmiddels zijn meer dan 900 Papendrechtse aangesloten. Yvonne: “We zien die aantallen liever hoger natuurlijk, maar we realiseren ons dat we te

snel willen. PuurPapendrecht moet zich als een olievlek, uitbreiden.” Dat geldt ook voor de inhoud. “De website is dynamisch, ontwikkelt zich voortdurend. Eens in de twee maanden overleggen de buurtverbinders wat er moet veranderen.” Heel blij is Yvonne met de recente toevoeging van een sociale kaart, waarop alle welzijnsorganisaties uit Papendrecht te vinden zijn. “Mijn collega’s en ik gebruiken die regelmatig om te kijken wat er mogelijk is voor onze cliënten. De kaart is veel actueler dan de gemeentegids die eens per jaar uitkomt. Ik hoop dat de organisaties er meer actuele dingen op gaan zetten.”

Wijkkrant

Binnenkort brengt PuurPapendrecht een tweede wijkkrant uit, met succesverhalen van het platform. “Door de oproepen op ons online platform ontstaat namelijk nog veel meer dan alleen een eerste contact. Die verhalen delen we in de papieren krant en daarna natuurlijk ook nog op PuurPapendrecht.nl. Hopelijk stimuleert dat anderen om ook mee te gaan doen.” ■

Buurtverbinders

PuurPapendrecht.nl is van Papendrechtse voor Papendrechtse. Getraind door mijnbuurtje.nl beheren buurtverbinders het platform als vrijwilliger en zij maken zichtbaar wat er allemaal al is en gebeurt, zowel online als op straat. Zodat iedereen de aanwezige talenten, initiatieven en andere dingen in de buurt weet te gebruiken en de weg in de buurt weet te vinden. Inmiddels zijn meer dan 900 Papendrechtse en honderden groepen en organisaties aangesloten.

www.puurpapendrecht.nl

SAVE THE DATE:
30 maart 2019

We doen het samen! Festival

Zet 30 maart alvast in je agenda, want dan barst het We doen het samen! Festival weer los in de Amersfoortse Prodentfabriek. Tijdens deze dag kun je rekenen op gezelligheid, praktische tips, netwerken, inzichten en financiële mogelijkheden voor bewonersprojecten en initiatieven. Met workshops, een inspiratie & adviesmarkt, boeiende sprekers en de uitreiking van de landelijke verkiezing voor het beste bewoners-initiatief: Kern met Pit. Initiatiefnemers met een goed idee die geld nodig hebben kunnen ter plekke pitchen en meedoen met Donatie op Locatie van VSBfonds. Voor iedereen die keihard bezig is om de buurt of gemeenschap beter, socialer, ondernemender of gewoon wat mooier te maken!

Nieuwsgierig?

Check www.wedoenhetsamen.nu voor meer informatie

We doen het samen! Festival

www.wedoenhetsamen.nu

KNHM foundation helpt je verder!

Ben je geïnspireerd door de verhalen in deze Werkplaats? Wil je advies of begeleiding bij het verbinden van inwoners in jouw buurt? Of ben je als gemeente op zoek naar een andere, nieuwe vorm van samenwerking met de inwoners? Laten we dan eens een kop koffie drinken om te kijken wat we voor je kunnen betekenen.

knhm
foundation

Mensen kunnen zelf hun leefomgeving veranderen en verbeteren. Actieve burgers brengen beweging in hun leefomgeving. En als zij omgeven worden door bevoegen professionals worden hun ideeën en plannen sneller werkelijkheid. Dan kan er worden gepland, gebouwd, gewerkt, gedeeld en genoten.

Workshops

Als netwerk van professionals helpt KNHM foundation die actieve burgers bij het verbeteren van hun buurt. Onze adviseurs werken vanuit provinciale en landelijke adviesteams. Je vindt ons dus door heel Nederland. Ook organiseren we regelmatig workshops en kennis-bijeenkomsten. Die helpen je bij het opstarten, uitvoeren en voortzetten van je (buurt)initiatief. Deze bijeenkomsten zijn vooral praktisch van aard: je doet kennis en inspiratie op van professionals en kunt hier direct mee aan de slag. Denk aan crowdfunding, social media, pitchen en het schrijven van een plan van aanpak.

Vrijwillig en kosteloos

Voor het begeleiden van burgerinitiatieven en sociaal ondernemingen staan ruim 200 adviseurs belangeloos voor je klaar. Zij hebben hun sporen verdiend in het openbaar bestuur, als adviseur of als ondernemer. Ook heeft KNHM foundation zo'n 200 Arcadis-medewerkers in haar netwerk. Dankzij deze professionals met verschillende achtergronden zetten initiatiefnemers hun plannen sneller in werkelijkheid om. En zijn ze eerder een volwaardige partner voor overheid, subsidiegevers en andere partners.

Meer weten?

Neem eens een kijkje op onze (nieuwe) website: www.knhm.nl. Daar lees je alles over KNHM foundation, onze programma's, de workshops en vooral veel mooie verhalen. Verhalen van actieve burgers die het aandurven om hun dromen voor de buurt te realiseren. Wij delen deze verhalen graag, ook via Twitter (@KNHM_) en Facebook (www.facebook.nl/KNHM). Houd ons dus in de gaten!

Vrijwilliger worden

Wij zijn altijd op zoek naar nieuwe vrijwilligers. Mensen met een breed netwerk, die het een uitdaging vinden om actieve burgers te begeleiden bij het verbeteren van hun leefomgeving. Die zich vrijwillig willen inzetten door kennis, netwerk en tijd te delen met maatschappelijke projecten. Daar staat natuurlijk ook iets tegenover. Je inzet als vrijwillige adviseur biedt naast een nieuw netwerk, inspiratie en collegialiteit, zinvol werk met burgerinitiatieven en sociale ondernemers. Meerdere keren per jaar organiseren we informatiebijeenkomsten waar we je alles vertellen over KNHM en waar je al je vragen kunt stellen. Ben je nieuwsgierig maar weet je nog niet zeker of KNHM wat voor je is? Kom dan langs voor een kop koffie!

info@knhm.nl of 026-4455146

Why have a meeting, when you can have a party?

